2024/576

14.2.2024

NAŘÍZENÍ RADY (EU) 2024/576

ze dne 12. února 2024,

kterým se mění nařízení (EU) č. 833/2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 215 této smlouvy,

s ohledem na rozhodnutí Rady (SZBP) 2024/577 ze dne 12. února 2024, kterým se mění rozhodnutí 2014/512/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině ([1]),

s ohledem na společný návrh vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 31. července 2014 přijala Rada nařízení (EU) č. 833/2014 ([2]) o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině.

(2) Nařízením (EU) č. 833/2014 se uvádí v účinnost některá opatření stanovená v rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ([3]).

(3) Dne 12. února 2024 přijala Rada rozhodnutí (SZBP) 2024/577, kterým se mění rozhodnutí 2014/512/SZBP.

(4) Dne 24. února 2022 prezident Ruské federace oznámil vojenskou operaci na Ukrajině a ruské ozbrojené síly zahájily nevyprovokovaný a neopodstatněný útok na Ukrajinu. Tato vojenská agrese je zjevným porušením územní celistvosti, svrchovanosti a nezávislosti Ukrajiny, jakož i zákazu použití síly stanoveného v čl. 2 odst. 4 Charty OSN, který je jednou z imperativních norem mezinárodního práva, a dalších zásad Charty OSN.

(5) Valné shromáždění OSN v rezoluci ES-11/1, přijaté dne 2. března 2022, agresi Ruské federace vůči Ukrajině, která je porušením čl. 2 odst. 4 Charty OSN co nejdůrazněji odsoudilo. V rezoluci ES-11/4, přijaté dne 12. října 2022, vzalo Valné shromáždění OSN na vědomí prohlášení generálního tajemníka OSN ze dne 29. září 2022, v němž připomněl, že jakákoli anexe území jednoho státu jiným státem, k níž dojde pod hrozbou použití síly nebo v důsledku jejího skutečného použití, je porušením zásad Charty OSN a mezinárodního práva, a odsoudilo uspořádání nezákonných tzv. referend Ruskou federací v regionech nacházejících se v rámci mezinárodně uznaných hranic Ukrajiny, jakož i pokus o protiprávní anexi Doněcké, Chersonské, Luhanské a Záporožské oblasti Ukrajiny v návaznosti na uspořádání těchto tzv. referend.

(6) V rezoluci A/RES/ES-11/5 ze dne 15. listopadu 2022 vyjádřilo Valné shromáždění OSN vážné znepokojení nad ztrátami na životech, vysídlováním civilního obyvatelstva, ničením infrastruktury a přírodních zdrojů, ztrátou veřejného a soukromého majetku a hospodářskou katastrofou způsobenou agresí Ruské federace vůči Ukrajině a uznalo, že Ruská federace musí být pohnána k odpovědnosti za porušování mezinárodního práva na Ukrajině nebo vůči ní, včetně agrese, která je v rozporu s Chartou OSN, jakož i za porušování mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva v oblasti lidských práv, a že musí nést právní důsledky veškerého svého mezinárodně protiprávního jednání, což se týká i odškodnění bezpráví, včetně veškeré škody uvedeným jednáním způsobené.

([1]) Úř. věst. L, 2024/577, 14.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/577/oj.
([2]) Nařízení Rady (EU) č. 833/2014 ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. L 229, 31.7.2014, s. 1).
([3]) Rozhodnutí Rady 2014/512/SZBP ze dne 31. července 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. L 229, 31.7.2014, s. 13).

(7) V rezoluci A/ES-11/L.7 ze dne 23. února 2023 Valné shromáždění OSN rovněž vyzvalo strany ozbrojeného konfliktu k plnému dodržování jejich závazků podle mezinárodního humanitárního práva a k okamžitému ukončení útoků na kritickou infrastrukturu Ukrajiny a veškerých úmyslných útoků na civilní objekty, včetně rezidenčních objektů, škol a nemocnic.

(8) Mezinárodní soudní dvůr ve svém závazném usnesení ze dne 16. března 2022 o označení zatímních opatření ve věci obvinění z genocidia podle Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia (*Ukrajina v. Ruská federace*) konstatoval (v bodě 60 usnesení), „že Ukrajina má plně opodstatněné právo nebýt vystavena vojenským operacím ze strany Ruské federace“, a (v bodě 74 usnesení), že zásah to tohoto práva „může způsobit nenapravitelnou újmu“. Mezinárodní soudní dvůr ve svém usnesení dodal, že každá vojenská operace, zejména operace v rozsahu prováděném Ruskou federací na území Ukrajiny, nevyhnutelně způsobuje ztráty na životech, duševní a tělesnou újmu, jakož i škody na majetku a životním prostředí ([4]). Mezinárodní soudní dvůr Ruské federaci nařídil, aby vojenské operace, které dne 24. února 2022 zahájila na území Ukrajiny, zastavila.

(9) Ve svých závěrech přijatých ve dnech 14. a 15. prosince 2023 Evropská rada znovu důrazně odsoudila útočnou válku Ruska vůči Ukrajině, jež představuje zjevné porušení Charty OSN, a opětovně zdůraznila, že Evropská unie neochvějně podporuje nezávislost, svrchovanost a územní celistvost Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic i její přirozené právo na sebeobranu proti ruské agresi.

(10) V souladu s cíli společné zahraniční a bezpečnostní politiky tato podpora zahrnuje rovněž pomoc lidem, zemím a regionům čelícím člověkem způsobeným pohromám, jako jsou pohromy způsobené Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v důsledku útočné války Ruska.

(11) S ohledem na závažnost situace a v reakci na útočnou válku Ruska vůči Ukrajině a dokud Ruská federace svým protiprávním jednáním nadále porušuje imperativní pravidla mezinárodního práva, včetně zejména zákazu použití síly zakotveného v čl. 2 odst. 4 Charty OSN, nebo mezinárodní humanitární právo, je vhodné, aby byla veškerá opatření uložená Unií zachována v platnosti. Je rovněž vhodné přijmout další mimořádná opatření zaměřená na podporu Ukrajiny a její obnovu a rekonstrukci v souladu s cíli společné zahraniční a bezpečnostní politiky, zejména za účelem upevnění a podpory demokracie, právního státu, lidských práv a zásad mezinárodního práva, včetně mezinárodního humanitárního práva, zachování míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti a ochrany civilního obyvatelstva, jakož i pomoc lidem, kteří čelí člověkem způsobeným pohromám.

(12) Rada dne 28. února 2022 přijala rozhodnutí (SZBP) 2022/335 ([5]), kterým se mění rozhodnutí 2014/512/SZBP, v němž se zakazují transakce související se správou rezerv, jakož i aktiv ruské centrální banky, včetně transakcí s jakoukoli právnickou osobou, subjektem nebo orgánem jednajícím jménem nebo na pokyn centrální banky Ruska. Dne 9. března 2022 přijala Rada rozhodnutí (SZBP) 2022/395 ([6]), k začlenění tohoto zákazu ve vztahu k Ruskému fondu národního bohatství. Uvedený zákaz je stanoven v čl. 1a odst. 4 rozhodnutí 2014/512/SZBP a odráží se také v čl. 5a odst. 4 nařízení (EU) č. 833/2014. V důsledku tohoto zákazu jsou relevantní aktiva v držení finančních institucí v členských státech „imobilizována“.

(13) Jak je zdůrazněno v závěrech ze zasedání Evropské rady konaného ve dnech 26. a 27. října 2023, je třeba, aby bylo v koordinaci s partnery dosaženo rozhodného pokroku, pokud jde o možné způsoby, jak by veškeré mimořádné příjmy soukromých subjektů, které přímo plynou z imobilizovaného ruského majetku, mohly být směrovány na podporu Ukrajiny a její obnovy a rekonstrukce, a to v souladu s platnými smluvními závazky a při dodržování práva Unie a mezinárodního práva. Evropská rada ve svých závěrech vyzvala vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“) a Komisi, aby urychlili práci za účelem předložení návrhů.

([4]) Usnesení Mezinárodního soudního dvora ze dne 16. března 2022 ve věci obvinění z genocidy podle Úmluvy o zabránění a trestání zločinu genocidia (*Ukrajina v. Ruská federace*), bod 74.

([5]) Rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/335 ze dne 28. února 2022, kterým se mění rozhodnutí 2014/512/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. L 57, 28.2.2022, s. 4).

([6]) Rozhodnutí Rady (SZBP) 2022/395 ze dne 9. března 2022, kterým se mění rozhodnutí 2014/512/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem Ruska destabilizujícím situaci na Ukrajině (Úř. věst. L 81, 9.3.2022, s. 8).

(14) Pokud jde o koordinaci s partnery, vedoucí představitelé skupiny G7 ve svém prohlášení ze dne 6. prosince 2023 zopakovali, že je třeba dosáhnout rozhodujícího pokroku, pokud jde o směrování mimořádných příjmů soukromých subjektů plynoucích přímo z imobilizovaných státních aktiv Ruska na podporu Ukrajiny v souladu s platnými smluvními závazky a při dodržování platných právních předpisů.

(15) V této souvislosti přijala Rada rozhodnutí (SZBP) 2024/577, kterým se mění rozhodnutí 2014/512/SZBP s cílem objasnit zákaz jakýchkoli transakcí souvisejících se správou rezerv, jakož i aktiv ruské centrální banky, a zavést další opatření.

(16) Rozhodnutí (SZBP) 2024/577 objasňuje, že transakce v oblasti správy rozvahy spojené s aktivy a rezervami ruské centrální banky nebo spojené s aktivy a rezervami jakékoli právnické osoby, subjektu nebo orgánu jednajícího jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, nespadají do oblasti působnosti zákazu transakcí, který platí od 28. února 2022. Transakce v oblasti správy rozvahy, které zůstávají povoleny, se týkají zejména opětovných investic peněžních zůstatků, jež se podle zásad obezřetné investiční politiky a v souladu s platnými regulačními požadavky akumulují v důsledku imobilizovaných kupónů nebo dividend a umořovacích plateb a splatných vkladů.

(17) Jiné transakce, zejména jakýkoli přímý či nepřímý převod na ruskou centrální banku nebo jakoukoliv právnickou osobu, subjekt nebo orgán jednající jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, nebo v jejich prospěch, by měly zůstat zakázány.

(18) Zákaz těchto jiných transakcí vytváří mimořádnou a neočekávanou akumulaci peněžních zůstatků v rozvahách centrálních depozitářů cenných papírů ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 909/2014 ([7]), které jsou klíčovými aktéry vypořádání obchodů s finančními nástroji a poskytování služby centrální evidence finančních nástrojů v Unii. Tato akumulace je způsobena imobilizací aktiv a rezerv ruské centrální banky a jiných právnických osob, subjektů nebo orgánů jednajících jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, protože veškeré platby jistiny a úroků, kupónů, dividend nebo jiných příjmů z cenných papírů ruské centrální bance, těmto osobám, subjektům a orgánům jsou zakázány.

(19) Centrální depozitáře cenných papírů se nacházejí ve zvláštní situaci, která se liší od ostatních finančních institucí, protože peněžní zůstatky zákazníků centrálních depozitářů cenných papírů nebo vůči těmto zákazníkům jsou obvykle z centrálních depozitářů cenných papírů převáděny před koncem dne a nepřináší jejich zákazníkům žádný výnos. Peněžní zůstatky držené centrálními depozitáři cenných papírů v souvislosti s aktivy ruské centrální banky, nebo jakékoli právnické osoby, subjektu nebo orgánu jednajících jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, které se akumulují v důsledku omezujících opatření, musí být následně centrálními depozitáři cenných papírů obezřetně spravovány. V důsledku toho jsou generovány neočekávané a mimořádné příjmy.

(20) Neočekávané a mimořádné příjmy, na něž se vztahuje toto nařízení, nemusí být podle platných pravidel ani po ukončení zákazu transakcí poskytnuty ruské centrální bance. Nepředstavují tedy státní aktiva. Pravidla na ochranu státních aktiv se proto na tyto příjmy nevztahují.

(21) Navíc vzhledem k tomu, že tyto neočekávané a mimořádné příjmy nutně vyplývají z provádění omezujících opatření, zejména zákazu stanoveného v čl. 1a odst. 4 rozhodnutí 2014/512/SZBP a v čl. 5a odst. 4 nařízení (EU) č. 833/2014, nemohou centrální depozitáře cenných papírů očekávat, že z nich získají nepatřičný a nezamýšlený ekonomický prospěch. Na základě legitimního záměru sledovat cíle společné zahraniční a bezpečnostní politiky, zejména upevnění a podporu demokracie, právního státu, lidských práv a zásad mezinárodního práva, včetně mezinárodního humanitárního práva, zachování míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti a ochrany civilního obyvatelstva, jakož i pomoc lidem, kteří čelí člověkem způsobeným pohromám, je proto vhodné a nezbytné zajistit, aby neočekávané a mimořádné zisky centrálních depozitářů cenných papírů vzniklé v období

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 909/2014 ze dne 23. července 2014 o zlepšení vypořádání obchodů s cennými papíry v Evropské unii a centrálních depozitářích cenných papírů a o změně směrnic 98/26/ES a 2014/65/EU a nařízení (EU) č. 236/2012 (Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 1).

mezi vstupem tohoto nařízení v platnost a okamžikem, kdy budou dočasná omezující opatření týkající se aktiv a rezerv ruské centrální banky ukončena, prospěly Ukrajině. Kromě toho se opatření stanovená tímto nařízením vyhýbají nadměrnému zatížení centrálních depozitářů cenných papírů. Daná opatření proto plně respektují základní práva a svobody uznané Listinou základních práv, zejména jejími články 17 a 52, neboť jsou opodstatněná a přiměřená sledovaným cílům.

(22) Rozhodnutím (SZBP) 2024/577 byla proto zavedena dodatečná opatření týkající se těchto neočekávaných a mimořádných příjmů a čistých zisků, a to v plném souladu s mezinárodním právem a právem Unie. Tato dodatečná opatření by měla být zohledněna v tomto nařízení. Podle zásady právní jistoty by se měla použít ode dne vstupu tohoto nařízení v platnost. Cílem uvedených dodatečných opatření by měla být v konečném důsledku podpora Ukrajiny a zejména obnova a rekonstrukce, zejména prostřednictvím Nástroje pro Ukrajinu navrženého Komisí ([8]), v souladu s cíli uvedeného rozhodnutí a nařízení (EU) č. 833/2014 a v souladu s účelem omezujících opatření a s cíli společné zahraniční a bezpečnostní politiky Unie, zejména s cílem zachování míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti a ochrany civilního obyvatelstva, jakož i pomoci lidem, zemím a regionům čelícím člověkem způsobeným pohromám, jako jsou pohromy způsobené Ukrajině a jejímu obyvatelstvu v důsledku útočné války Ruska.

(23) Uložení těchto dodatečných opatření centrálním depozitářům cenných papírů držícím pouze velmi malé objemy aktiv a rezerv ruské centrální banky nebo jakékoli právnické osoby, subjektu nebo orgánu jednajícího jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, by nebylo opodstatněné. Vzhledem k tomu, jak velmi nízké částky by bylo možné tímto způsobem nashromáždit, by to pro tyto centrální depozitáře cenných papírů znamenalo nepřiměřenou administrativní zátěž. Dodatečná opatření by se proto měla vztahovat pouze na centrální depozitáře cenných papírů držící takové rezervy a aktiva v celkové hodnotě vyšší než 1 milion EUR.

(24) V první fázi by tyto centrální depozitáře cenných papírů měly účtovat a spravovat tyto mimořádné peněžní zůstatky akumulující se v důsledku imobilizace aktiv a rezerv ruské centrální banky odděleně od svých ostatních činností a také by měly držet vytvořené příjmy odděleně.

(25) Centrálním depozitářům cenných papírů by mělo být rovněž zakázáno zcizit jim z toho plynoucí čistý zisk, jak se stanoví v souladu s vnitrostátními právními předpisy, po odečtení daně z příjmů právnických osob v rámci obecného režimu dotyčného členského státu, ať už rozdělením ve formě dividend, nebo v jakékoli jiné formě ve prospěch akcionářů nebo jakékoli třetí strany. Do rozhodnutí Rady uvedeného ve 26 bodě odůvodnění, vzhledem k rizikům a nákladům spojeným s držením aktiv a rezerv ruské centrální banky může každý centrální depozitář cenných papírů požádat svůj orgán dohledu, aby povolil uvolnění části tohoto čistého zisku za účelem splnění zákonných požadavků na kapitál a řízení rizik.

(26) Ve druhé fázi by Rada měla mít možnost za koordinace s partnery rozhodnout, jak by tyto čisté zisky měly být směrovány na podporu Ukrajiny a její obnovy a rekonstrukce, a to v souladu s platnými smluvními závazky a při dodržování práva Unie a mezinárodního práva. V této souvislosti by Rada rovněž měla rozhodnout o výši čistého zisku, který by si centrální depozitáře cenných papírů měly mít možnost dočasně ponechat za účelem splnění zákonných požadavků na kapitál a řízení rizik a s ohledem na rizika a náklady spojené s držením aktiv a rezerv ruské centrální banky. Za tímto účelem by vysoký představitel a Komise měli včas předložit návrh na doplnění opatření Unie na podporu Ukrajiny. Při přípravě tohoto návrhu by vysoký představitel a Komise měli konzultovat příslušné zúčastněné strany, zejména Evropskou centrální banku.

(27) Centrální depozitáře cenných papírů by měly Komisi a svému příslušnému vnitrostátnímu orgánu každoročně podávat zprávy o výši peněžních zůstatků a čistých zisků akumulujících se v důsledku imobilizace aktiv a rezerv ruské centrální banky nebo jakékoli právnické osoby, subjektu nebo orgánu jednajícího jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, a o celkové výši příjmů vytvořených na tomto základě.

([8]) Legislativní postup 2023/0200: Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení nástroje pro Ukrajinu. Podrobné informace jsou k dispozici na stránkách https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/HIS/?uri=CELEX:52023PC0338.

(28) Komise by měla být zmocněna přijímat prostřednictvím prováděcích aktů nařízení, jimiž se stanoví konkrétní postupy podávání zpráv uložených těmto centrálním depozitářům cenných papírů. Komise by za tímto účelem měla konzultovat příslušné vnitrostátní orgány.

(29) Tato opatření spadají do působnosti Smlouvy o fungování Evropské unie. Proto je, zejména z důvodu zajištění jejich jednotného uplatňování ve všech členských státech, k jejich provádění nezbytné regulační opatření na úrovni Unie.

(30) Nařízení (EU) č. 833/2014 by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

V článku 5a nařízení (EU) č. 833/2014 se doplňují nové odstavce, které znějí:

„7. Odstavec 4 se nevztahuje na transakce v oblasti správy rozvahy spojené s aktivy a rezervami ruské centrální banky nebo s aktivy a rezervami jakékoli právnické osoby, subjektu nebo orgánu jednajícího jménem nebo na pokyn ruské centrální banky, jako je Ruský fond národního bohatství, provedené dne 28. února 2022 nebo po tomto dni.

8. Od 15. února 2024 a po dobu trvání omezujících opatření stanovených v odstavci 4 uplatňují centrální depozitáře cenných papírů ve smyslu nařízení (EU) č. 909/2014 držící aktiva a rezervy uvedené v odstavci 4 v celkové hodnotě přesahující 1 milion EUR tato pravidla týkající se peněžních zůstatků, které se akumulují výhradně v důsledku těchto omezujících opatření:

a) tyto peněžní zůstatky se účtují odděleně;

b) výnosy pocházející nebo vytvořené z peněžních zůstatků uvedených v písmeni a) od 15. února 2024 se zaúčtují na finančních účtech centrálních depozitářů cenných papírů odděleně;

c) čistý zisk stanovený ve vztahu k příjmům uvedeným v písmeni b) v souladu s vnitrostátními právními předpisy, včetně odečtení veškerých relevantních výdajů souvisejících se správou imobilizovaných aktiv a s řízením rizika spojeného s imobilizovanými aktivy či z těchto činností vyplývajících, a po odečtení daně z příjmů právnických osob v rámci obecného režimu dotčeného členského státu nesmí být rozdělen ve formě dividend nebo použit v jakékoli formě ve prospěch akcionářů nebo jakékoli třetí strany, dokud Rada v návaznosti na návrh předložený na základě článku 215 Smlouvy o fungování Evropské unie nerozhodne o možném stanovení finančního příspěvku do rozpočtu Unie, který má být získán z těchto čistých zisků na podporu Ukrajiny a její obnovy a rekonstrukce, jakož i o podrobných opatřeních pro tento účel, v souladu s platnými smluvními závazky a při dodržování práva Unie a mezinárodního práva. V této souvislosti Rada rovněž rozhodne o výši částky, kterou si centrální depozitáři cenných papírů mohou dočasně ponechat s ohledem na plnění zákonných požadavků na kapitál a řízení rizik, aniž je dotčena povinnost centrálních depozitářů dodržovat pravidla stanovená v právních aktech Unie, která upravují dohled nad centrálními depozitáři, nebo na základě těchto právních aktů.

d) do přijetí rozhodnutí Rady uvedeného v písmeni c) může každý centrální depozitář cenných papírů požádat svůj orgán dohledu, aby povolil uvolnění podílu na čistém zisku uvedeném v písmeni c) za účelem splnění zákonných požadavků na kapitál a řízení rizik. Dotčené členské státy o veškerých povoleních předem informují Komisi.

9. Centrální depozitáře cenných papírů podají Komisi a svým vnitrostátním orgánům dohledu do 30. června každého roku zprávu o celkové výši peněžních zůstatků a čistého zisku uvedených v odst. 8 písm. a) až c).

10. Komisi je svěřena pravomoc přijímat prostřednictvím prováděcích aktů nařízení, která stanoví konkrétní způsoby podávání zpráv, pokud jde o příjmy a zisky uvedené v odstavci 8.

Komise za tímto účelem konzultuje příslušné vnitrostátní orgány.“

Článek 2

Toto nařízení vstupuje v platnost prvním dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 12. února 2024.

Za Radu
předsedkyně
H. LAHBIB